Ч. 267 (766). Львів, неділя дня 25 падолиста 1917. Рік III.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Ціна примірника 10 сот. На провінції 12 сот. В занятих територіях [illegible] коп.

[illegible] економічно-суспільна й літературна часопись. (Редакція: Руська ч. 3).

Виходить що дня [illegible] кромі понеділка.

[illegible] у Львові: [illegible] 24·— К., [illegible] 12·—, [illegible] 4·—, [illegible] 2·40.

В краю і державі: На рік 32·— К., піврочу 16·—, чвертьроку 8·—, місяць 2·70.

За границею: В Німеччині [illegible], В Америці [illegible], В инших державах [illegible].

Мужицтво в Росії як політичний чинник.

Росія се мужицька держава. Але її уряд звернув увагу на мужицтво щойно по першій невдатній революції (1905.) До того часу мужицтво не було в Росії політичним чинником, з ним ніхто не числив ся, для нього як для політичного чинника не робило ся нічого, бо воно як політичний чинник не істнувало. Знесене кріпацтва в 60-тих рр. минувшого століття наступило під впливом потреб промислової буржуазії, котра потребувала щораз більш і скількости дешевого робітника і під впливом фіскальних потреб уряду. Притім уряд, як представник інтересів більших земельних посідачів, з яких найбільшим був сам цар, скривдив мужиків, даючи їм за мало землі (з виїмком Польщі, де царський уряд з політичних причин хотів ослабити польських дідичів, отже там мужики одержали розмірно більше землі; Се й є одною з причин москвофільства польського народа).

На близько 600 міліонів моргів землі одержали мужики коло 280 міліонів моргів.

Подібно або й гірше було і в наших державах. Але на заході висша земельна культура і сильнійше розвинені дороги дали мужицтву можливість сяк так вижити з своєї землі і навіть розвивати ся. В Росії того не було. І се було жерелом нечуваної, безвиглядної нужди та постійного невдоволеня великої більшости російського мужицтва.

Коли по програній війні з Японією вибухла в Росії революція, царський уряд опинив ся в скрутнім положеню, бо побачив, що не має на кім оперти ся. Щойно тоді звернув він увагу на мужицтво як політичний чинник. І щойно тоді приспішено задумані вже передтим земельні реформи, котрі могли ще довгі десятки остати в стадії „обдумованя“, якби не революція з 1905 р.

Т. зв. Столипінівська земельна реформа почала переводити комасацію розкинених мужицьких ґрунтів, чим значно піднесла продуктивність середних мужицьких господарств. Кромі того признала вона мужикам, що входили в склад „міру“ (громадської господарської спільноти) право, жадати виділеня відповідної скількости землі на власність як також дала їм можність набувати парцельовані добра дідичів.

Одначе все те вийшло на добре тільки заможній части мужицтва. Велика більшість мужицтва була дальше невдоволена, особливож малоземельне мужицтво. Воно представляло собі розвязане земельного питаня в спосіб рівно простий як слушний: забрати землю поміщикам (дідичам) і дати її мужицтву. Се домагане лягло в основу програми соціялістів революціонерів. Їх не слід мішати з соціялдемократами. Бо між тими партіями заходять великі ріжниці: соціялдемократія се партія промислово-фабричного робітництва, в теорії оперта на науці німецьких соціялістів Маркса й Енґельса, в практиці в політичній аґітації домагаєть ся вона осмигодинного робочого дня, загального права голосованя, права коаліції (злуки в товариства і т. д.) і т. п.; а соціялреволюціонери се партія мужицька, в теорії оперта на писанях і досвідах російських революціонерів 60-тих і 70-тих років („Землі і Волі“, „Народної Волі“), в політичній аґітації висуває такі домаганя як відібране землі дідичам; засобом боротьби уважає вона політичний терор (виконуване замахів), коли головним способом боротьби соціялдемократії являєть ся масовий страйк (забастовка).

Одначе ті партії як демократичні й соціялістичні орґанізації мають також спільні домаганя і цілі як: боротьба проти царату і змагане до демократичної републики та усуспільнене засобів продукції (земли, фабрик).

Крім соціялістів-революціонерів розвивали між мужицтвом свою діяльність ще трудовики й народні соціялісти; основа їх діяльности така сама як соціялістів-революціонерів, але вони більш умірковані, а їх теорії менше ясні. Ті три партії були політичним висловом російського мужицтва (дві останні недавно злили ся в одну).

Мужицтво в кождій державі, коли ходить о його політичну активність, представляє перворядне значінє тільки в неспокійні часи. Такий момент наступив в Росії з хвилею, як покликано під оружє многоміліонові народні маси. В той спосіб сам уряд зорґанізував їх, зібрав разом і уоружив. Якийсь час все те держало ся дисципліною і страхом. Але коли довго і змінчива щастем війна розпустила стиснені поводи дисципліни, а голод і нелад заворушив міста, спалахкотів огонь і між повільними мужицькими масами. Річ дуже характеристична, що перший виступив проти царату полк українських мужиків з Волині.

Одначе найдивнійше з цілого дотеперішнього перебігу російської революції се те, що доси ні разу не проявило ніяке непорозуміне між мужицтвом і міським робітництвом. Противно: обі ті суспільні верстви йдуть рука в руку і якраз се надає ціху російській революції.

Якже пояснити собі сю загадку російської революції?

В Австрії, Німеччині, Франції й Італії житєві інтереси робітника в неоднім противні житєвим інтересам мужицтва як кляси. Тут від давна були глибокі противенства між робітництвом а мужицтвом. Бо та часть мужицтва, що продукувала збіже на продаж, була противна отвореню границь і знесеню привозового цла на чуже збіже, за чим знов дуже побиваєть ся робітництво. Те саме потичить справи знесеня цла на привіз худоби. Хто не памятає, як навіть в нашій убогій Галичині викликали ті справи живі противенства?

Також справа робітничої платні викликає противенства між заможним селянством культурних, західних країв а між робітництвом. Тим селянам що не можуть обійти ся без наємних робітників, залежить на тім, щоб заробітна платня була невисока а знов зарібникам залежить якраз на чімсь противнім Що більше! Селянству, яке потребує наємного робітника у себе до управи ріли, залежить на тім, щоб і в промислових заводах платня не була висока, бо тоді сільські зарібники спливають до фабрик.

Всего того в Росії не було доси. Бо до Росії не привозили ні збіжа, ні худоби і звязані з тими справами житєві питаня двох найважнійших станів суспільности не викликали між ними противенств. Так само не було там (з малими виїмками) противенств що до сільських заробітків, бо російське селянство обходить ся здебільшого з розмірно малим числом наємного робітника.

Таким чином не було в Росії підстави до витвореня противенств між селянством і заробітництвом: обі ті кляси могли йти разом і пішли. Якраз тому хотів перешкодити найбільший державний муж російської реакції — Столипін. В тій ціли змагав до витвореня великої заможної кляси селянства, котре булоб остовою царату Але його самого спрятала смерть з руки революціонера, а його розпочате діло затопила велика війна. Таким чином російське мужицтво, що мало стати політичним чинником в руках царської бюрократії стало ним в руках революціонерів, А раз ставши політичним чинником, почало воно скоро дозрівати. Показчиком його скорого дозріваня являєть ся відношене мужицтва до справи забираня великої земельної посілости.

Як відомо і тимчасове правительство в Росії і навіть Українська Центральна Рада заявили ся проти забираня великої земельної посілости перед порішенем тої справи Установчими Зборами. Тимчасом тамошне мужицтво зрозуміло, що скликане Установчих Зборів може при неспокоях протягати ся в нескінченість і що навіть якби ті Збори вкінці зійшли ся й ухвалили, забрати панам землю, — то виконане того моглоб знов протягати ся доти, поки все не притихлоб, а тоді великі земельні посідачі вже знайшлиб способи, щоб унеможливити переведене тої ухвали. З усіх уєздів Росії приходять вісти, що мужики вже тепер самі забирають панські землі й не ждуть на ніякі ухвали. В огні подій кує там мужицтво свою долю, поки можна її кувати. Видно, що наука з посередної, невдатної революції (1905) не пішла на пропаще.

Чи ідеал російського мужицтва дасть ся виконати? Чи і в великій Росії не за мало землі, щоб заспокоїти всі потреби? Є такі, що так твердять. Але їх погляди дуже поверховні. Бо мужицтво, скріпивши свою господарську основу землями великих посідачів, витворить згодом такі могутні орґанізації, що ті потрафлять перевести інтензивну управу ріллі й використати все, що рільництву приносить наука.

Полагоджене земельного питаня в Росії по думці мужицтва являєть ся питане перворядної ваги також для українського народа тим більше, що на нашій землі велика посілість в значній, місцями в переважаючій мірі, знаходить ся в руках чужинців. Зі скріпленем господарського стану мужицтва скріпить ся там його політичне значінє, а тим самим і політична сила української нації.

Справа Українських Установчих Зборів на Малій Раді.

Як доносить „Рус. Сл.“ з 25/X з Київа під датою попереднього дня, відбуло ся бурливе засідане Комітету Центральної Ради в справі скликаня Українських Установчих Зборів.

Референт **Севрюк** (український соціяліст-революціонер) підчеркнув необхідність скликаня суверенних Українських Установчих Зборів. Сю справу, як говорив референт, обговорювала окрема комісія, до якої входили представники меншостей, але вони не ходили на засіданя комісії. Дальше не можна ждати. Рада повинна принціпіяльно розвязати сю справу й поручити окремій комісії вкупі з Ґенеральним Секретаріятом протягом двох тижнів обробити проект закону про Українські Установчі Збори, які викликують уже зацікавлене по місцях так, що деякі повіти навіть вибрали своїх кандидатів.

Реферат викликав горячу дискусію. Представники національних меншостей горячо протестували проти піднесеня справи про суверенні права Українських Установчих Зборів. Бундівець **Рафес** вказав на те, що в декларації Секретаріяту, яку приняли представники меншости, не згадуєть ся термін „суверенність“. Коли ви стоїте за неподільною Росією, говорив він, ви не повинні говорити про суверенність. Ви кидаєте масам гасла, які можуть викликати всякі утопійні мрії. Розрив з російськими Установчими Зборами ми уважаємо контрреволюційним актом і будемо з сим боротись. Бесідник висловив думку, що найкрасшим способом прояву волі народу на Україні булоб приготоване, а потім скликане краєвого сойму, котрий Україна отримає без сумніва від російських Установчих Зборів.

Ткаченко (український соціялдемократ) заявив у відповідь: Нам нічого ждати від ро-

...рїйських Установчих Зборів. Україна повинна заняти у відношеню до Росії таке становище, як Канада у відношеню до Англії.

Меншевик Балабанов, коментуючи заяву Ткаченка, вказав на те, що українські соціялдемократи очевидно домагають ся самостійности, ї заявив: Ми будемо бороти ся проти таких тенденцій. Хай Українці не перецїнюють своїх сил.

Скловський (російський соціяліст-революціонер) говорив: Ми стоїмо за федерацією, але не такою, якої добивають ся Українці. Коли ви хочете відокремити ся від Росії, видвигайте суверенність. Але коли нема такого бажання, приступіть до праці над приготованєм національного сойму.

Український соціяліст-революціонер Маєвський заявив: Коли між Україною і Росією є моральний і економічний звязок, єдність збережеть ся. Коли нема такого звязку, Україна відокремить ся. Бесідник думає, що нічого спішити ся зі скликанєм Українських Установчих Зборів, поки Українці не мають ще досить сил.

Рафес кликнув: Вкінці Маєвський поставив точки над і. Ви бажаєте виводу військ? (Сміх. Голоси: Так!).

— Самоозначене се самостійність — поясняє Маєвський.

Український соціялдемократ Мартос висловив побоюване, що Україні нічого не дадуть російські Установчі Збори, зокрема коли туди пройдуть Чернови й Церетеллі, яких проводять на Україні. Коли російська демократія вмішувати меть ся в наші справи, сказав він, станемо на становищі Ельзасу-Льотарингії. Зажадаємо своїх прав.

Председатель Секретаріяту Винниченко виголосив промову, в якій заявив себе прихильником суверенности України. Суверенність — говорив бесідник — се „сам собі пан". Се повне виявлене волі. Але се не сепаратизм. Російське правительство багато обіцяє, але мало дає. Воно напр досі не може вислати Секретаріятови 300.000 карб. на всю управу України тоді, коли союз міст або Рада робітників отримують міліони. Ми, соціялдемократи, проти самостійности (?) Але яко соц дем. ми не можемо присягнути, що не змінимо своїх поглядів відповідно до нових умовин, тим більше що Україна нїкили не давала обіцянки не виходити зі складу російської держави.

Український соціялдемократ Порш заявив: Може колись українські пролетарські маси видвигнуть на перший плян обєднане, але тепер є иньші завдання.

Український соціяліст-революціонер Шаповал сказав: Ми не можемо допустити, щоб на російських Установчих Зборах нашу автономію обговорювали Буряти й Хунхузи. Невже ж ми від Німців повинні ждати автономії? (Сміх) Нема чого боятись горожанської війни. Наш найбільший ворог — російський централізм. У боротьбі з ним ми не спинимо ся перед вїякими засобами.

У висліді дискусії ухвалено утворити комісію для уложення і розглядженя проекту закону про Українські Установчі Збори. Вибори до сеї комісії відбули ся 27 жовтня н. ст. Представники російських партій постановили не брати участи у виборах до сеї комісії.

Державна Рада.

Клюб німецьких соц.-демократів вніс до правительства запит, чи воно є готове внести на А. О. К., щоби воно приняло предлогу Росії завісити оруже.

Відтак продовжала палата наради над наглими запитами відносно справ прожиленя; говорили посли Валяушек, Гранді, Пальме, Ріттер, Вітковський, Ярош і Тертіль.

Відтак президент міністрів Зайдлер відповів на інтерпеляцію соціялістів. Премієр порозумів ся телефонічно з міністром заграничних справ, котрий заявив йому таке:

До сього часу на східнім фронті не виступлено з предлогою завішеня оружя. Коли би се стало ся, то правительство приязно прослідить ту предлогу негайно в порозумінню з союзниками і приме її, коли буде можна її приняти. (Перериване) Міністер заграничних справ додав однак, що ферментуючі, невияснені відносини в Росії не позволяють ще здати собі справу, чи мирове сторонництво дійсно зможе перепертиi свою волю.

Відтак відповів премієр на інтерпеляцію в справі заяви угорського премієра в угорськім соймі. Бесідник ствержує, що деякі австрійські сторонництва займають становище, яке не годить ся з цілістю правнодержавної будови Угорщини, а передовсім з дуалістичним відношенєм.

Каліна: Чехи нїколи сього не признають. Се було тоді насильство виконане на чесних народі.

Др Зайдлер: Правительство має дві цілі: Витревати в часї війни, а рівночасно з оглядом на час по війні означити вигічні лінії господарської відбудови і політичного розвою держави та поробити в відповіднім часі приготовляючі зарядження. Що до устрою, слїд придержуватись двох засад: запевнене єдности австр держави і удержане дотеперішних границь коронних країв. Коронні краї се твори історичні, що жиє в свідомости народу (?) і длятого жаден органічний розвій наших устроєвих відносин не може заперечити тим підставовим чинникам нашого державного життя. (Перериваня Чехів: про се що поговоримо).

Палата перейшла до нарад над звідомленем комісії відбудови. Звітник Лукашевич нарікав на дуже повільний хід цілої акції і недостаточний кредит. Міністер робіт Гоман боронив правительство і централю в Галичині. Дальше промовляли пп. Семака і Дельєган, почім п. Онишкевич обговорював відносини в українських областях.

На сім засїданє замкнено. Слідуюче вівторок.

Війна.

Мир з Росією?

СТОКГОЛЬМ (Ткб). — „Воля Народа" доносить: Троцький поставив союзникам ультімат і візвав їх до ревізії воєнних цілей. Зажадав відповіди до дня 23-го сего місяця, инакше заключить з осередними державами окремий мир, а коли би війна тревала дальше, Росія оголосить нейтральність.

АМСТЕРДАМ. — Райтер доносить з Петрограду: Троцький виготовив до представників коаліції письмо, в котрім повідомляє їх про утворене нового правительства російської републики. Він просить амбасадорів і послів, щоби предлоги в справі завішеня оружя і демократичного мира, так як затвердив їх всеросійський конгрес робітничо-жовнірських Рад, приняли до відома як формальну предлогу негайно завісити оружє на всіх фронтах і безпосередно розпочати мирові переговори. Дальше, що ті предлоги виготовлено рівночасно до всіх народів і правительств, що ведуть війну. — Конгрес селян постановив перенести свої засїдання до Могилева, побоюючись вмішаня большевиків і бажаючи уможливити участь в конгресі жовнірам на фронті. — Міністер марінарки Вердеревський уступив. — Троцький доніс, що сейчас оголосить тайну дипльоматичну кореспонденцію, яку має в руках.

ВІДЕНЬ (Ткб.). — Ленін виготовив до російських жовнірів і моряків телеграфічне порученє, в котрім доносить їм, що Рада народних комісарів дня 20-го сего місяця приказала російському начальному вождеви Духонінови, — щоби запропонував всім воюючим завішене оружя. Начальний вожд Духонін, котрий сю депешу дістав в ночи дня 21-го падолиста, не відповів до вечера того дня, почім Ленін з порученя Ради комісарів зажадав від нього виясненя. Тому, що Духонів відповів виминаючо, приказано йому безпроволочно почати переговори в справі завішеня оружя. Тоді він рішучо спротивив ся виконати поручене. Рада народних комісарів відібрала йому супроти того становище начального вожда й іменувала начальним вождом Криленка.

КОЛЬОНІЯ. — До „Kölnische Zeitung" доносять зі Стокгольму: Представники большевиків в Стокгольмі заявили, що мирові переговори можуть відбути ся тільки на міжнароднім соціялістичнім конґресі.

БУДАПЕШТ (Ткб.). — В соймі поставив ґраф Тиса нагле запитане до президента міністрів, чи приходило до заповідженого в дневниках кроку російської управи армії, а коли до сього прийде, яке становище займе уряд заграничних справ. В часі умови в Мирцштеґ бесідник вказував, що правительство обох держав не є побідимі. Таке саме положене й тепер. Векерле відповів, що очевидно не буде обговорювати змінчивих ся безнастанно внутрішних відносин в Росії. Вони ще не вияснені. Не можна ствердити, чи мирове сторонництво буде могло здійснити свої стремління. Досі не дійшла до нас мирова предлога, але предлога завішеня оружя. Коли надійде, то в порозумінню з союзниками прихильно її розважимо, а коли умови будуть можливі до принятя, — то предлогу приймемо.

БУДАПЕШТ (Ткб.) — В фінансовій комісії угорського сойму пп. Левай і Броди поставили до президента міністрів запитане в справі російської мирової предлоги. Векерле заявив: Не маємо безпосередного получення з Росією. Відомости дістаємо по части через Стокгольм, по части через наші скандинавські краї. Поміщені в иньших дневниках відомости досі урядово непотверджені. В кождім разі мусимо упевнити ся, чи той, хто ставить предлогу, має власть і чи предлогу поставили рішаючі чинники. Очевидно поза сим будемо руководити ся готовістю до мира. Правительство є інформоване про російські випадки через послів, що перебувають в невтральних краях.

Новий мировий крок папи.

З Берна, 21 падолиста доносять до „Reichspost":

З кругів ватиканського державного секретаріяту подають з певністю, що папа Венедикт XV. підприняв новий крок до привернення мира. Брак більших дипльоматичних зносин із державами почвірного союза спричинило, що папа найперше знов звернув ся до побідних осередних держав, у котрих до його голосу скорше прислухують ся. На разі є лише вістка про зроблені дипльоматичні кроки, але ще не про зміст зробленої папою предлоги.

Де є російські тайні документи?

СТОКГОЛЬМ. (Ткб) Петроградські „Известія" доносять, що правительство хоче приневолити Терещенка і найвисших урядників, щоби признали ся, де є тайні документи. Англійська амбасада перечить, начеби їх мала.

Українські жовніри ідуть проти Каледіна

СТОКГОЛЬМ. (Ткб). Представник шведської телеграфічної агенції доносить з Гапаранди: Пресове представництво заграничної делеґації большевиків доносить, що в Петрограді панує цілковитий порядок. Війська Керенського по довгім опорі прилучили ся до народа. В Москві революція безумовно побідила. Проти Каледіна около 150.000 українських жовнірів в дорозі. Також на задах Каледіна заходять ся сильні відділи жовнірів так, що можна сподіватись успішних переговорів з Каледіном.

Війна проти всіх союзників Німеччини!

ЦІРІХ. (Ткб). „Neue Z. Ztg." доносить, що відомости з Нового Йорку ствердужують, що Вільзон зажадає в грудни від конґресу виповідження війни всім союзникам Німеччини. Певна річ, що більшість конґресу згодить ся на се.

Італійська границя замкнена.

ЛЮҐАНО (Ткб) Італійську границю вечером знов замкнено. Італійський міністер марінарки перебуває в Венеції, де кермує пильними, великими роботами.

Відбудова краю.

(Звідомлене з „Сільського Господаря")

І. Негайна поміч для мешканців знищених сіл.

Централя для відбудови краю поручила обіжником з дня 28-го серпня сего року, число 6788/І, ц. к. старостам, щоби вони постарали ся о забезпечене помешкань для людий навіщених воєнним знищенєм, о поміщеня на перезимоване землеробів і перезимоване живого інвентаря.

Коли місцевість не є зовсім знищена, — треба старати ся о поміщене погорільців в першій мірі в домах, яких властителї втікли або у сусідів в тій самій або близькій громаді. За приміщене, яке дасть ся таким бездомним, має ц. к. староство платити чинш. Справа чиншу є унормована обіжником Централї відбудови краю з дати: 27-го вересня 1917, число 6788/І. — Староства мають виплачувати до рук бездомних наймешців чвертирічно з гори: по селах для голови родини 18 корон, для членів родини висше 8 літ, о скільки мешкають спільно з головою родини по 12 корон, для членів родини нижше 8 літ по 6 корон; по містах: для голови родини о 12 корон, для прочих членів родини о 6 корон більше на особу — як по селах.

Ц. к. староства мають чим скорше, а найпізнійше до дня 15-го жовтня с. р. предложити Централї для відбудови краю внесене на приписане на сю ціль кредиту; мають се вчинити по

усталеню скількости родин беззахистних і на основі висше поданої норми. Скоро ц. к. старства одержуть кредити, мають асиґнувати чимши наму збірними наказами заплати, після громад, безпосередно до рук бездомних наймо вніців.

В місцевостях, які не є зовсім знесені, — треба навіть сильнійше знищені будинки можливо найменшим коштом відреставроувати та ужити їх на поміщене бездомних. Також більші будинки, які надають ся до віднови, а в яких крім властителя та його родини можна би помістити більше число бездомних, треба коштом субвенції тимчасово направити під услівєм, що властитель згодить ся відступити кілька кімнат бодай через два роки безплатно на мешкане бездомним.

Коли би всі наведені способи були непримінимі зглядно невистарчаючі, треба приступити до будови тимчасових хат з одною кімнатою і стайнею під одним дахом і то у властнім заряді або через віддане будови в підприємство місцевим людам. Остаточно можна будувати також чотиро-кімнатні бараки на поміщене чотирох родин, але лише в найконечнійшій потребі.

Колиб на місци не можна було таких тимчасових хат вибудувати, мають ц. к. Староства зажадати від Централі для відбудови Галичини надісланя готових хат.

В знищених місточках, де заходить необхідна потреба розміщеня бездомних, треба чимскорше приступити до направи ушкоджених будинків коштом призначеної на сю ціль субвенції. В случаю потреби треба ставити по містах і місточках для найбіднійшого беззахистного населеня більші бараки на шість або й більше родин, а також бараки на поміщене найконечнійших склепів для населеня, що живе з торговлі. В крайній потребі достави такі бараки готові Централя для відбудови Галичини.

Ц. к. Староства дістали наказ, предложити Централі для відбудови Галичини плян розміщеня бездомних і зажадати кредиту на переведене згаданих будівель. Поручаеть ся ц. к. Старостам переведжене сеї акції при помочи ратункових комітетів, які повинно ся оснувати в кождій знищеній місцевости. Комітети такі мають складати ся з людий досвідчених і заслугуючих на довірє.

2. Виплата грошевих підмог на відбудову.

Централя для відбудови Галичини звернула при кінци серпня с. р. увагу начальникам будівельних експозитур, щоби вони виплачували підмоги на відбудову безпосередно до рук пошкодованих через почтову касу ощадности і то збірними наказами заплати, т. є для більшого числа осіб в тій самій громаді. На будуче не повинно так діяти ся, щоби начальники експозитур переказували собі якісь квоти з почтової каси ощадности а відтак виплачували їх пошкодованим; рахунків підприємств і більших достав не можуть начальники експозитур вирівнувати самі, лише мають їх оцінювати і відсилати Централі до реалізованя.

Таксамо поручила Централя начальникам експозитур, щоби вони без непотрібної проволоки виплачували тим пошкодованим, що самі відбудовують ся, грошеві підмоги в міру, як поступає відбудова.

Сей обіжник має дату: 14. вересня 1917 р. ч. 4.615/14/I. Се вже третій обіжник, яким Централя стараеть ся положити край надужитям при виплаті грошевих підмог на відбудову.

Українці рішають про успіх большевиків.

БЕРЛІН — З Копенгаги доносять: Війська Керенського перейшли на сторону большевиків. Генерала, що вів ті війська, вислало нове правительство до Каледіна, щоби з ним переговорював — Національна Рада України вислала армію з 150.000 жовнірів проти Каледіна, котрий оперує тепер в полудневій Росії.

БЕРЛІН. — Петроградські большевики запевняють, що революція в наслідок виступу Украсінців проти Каледіна забезпечена. — Донесене про кандидатуру на царський престол великого князя Миколи Миколаєвича — се витвір уяви.

Зєдинена Україна.

Як доносить „Кіевская Мысль“, Українська Центральна Рада поширила свою власть **на всі українські ґубернії.** — Супроти того всякі чутки про вимордоване членів Української Центральної Ради являють ся сплетнею.

Каледіна у Київі не було

Небавком Українська Центральна Рада і Генеральний Секретаріят оголосять закон про Українські Установчі Збори.

НОВИНКИ

— **Консисторські порядки** З кругів нашого сільського духовенства пишуть нам. Що в нашій львівській консисторії нема жадного порядку, до сього вже ми привичаєні. Але те, що діеть ся там тепер, переходить всякі границі. Ніким не контрольовані деякі каноніки, які вхопили в свої руки всю власть, поводять ся супроти „низшого“ клиру просто безцеремонно. Не знайдеш у них ані справедливости, ані милосердя. Буває прим. таке, що на одну і ту саму парохію, в котрій нема живої душі, нема церкви, ані приходського дому, призначують кількох священиків, одного по другім. Священики ідуть на вказану собі таку посаду, наражають ся на труди, прикрости і кошта і мусять з нічим вертати. Помимо того, що дотичний канонік поінформований докладно про стан такої парохії, він шле до неї другого, пятого, десятого священика. Чи се злоба, чи вже непочитальність, годі відгадати Так було з евакуованою парохією Івачів, Підлиці і ин. Зате противно, свояки або протеґовані всевладних каноніків сидять без причини і потреби на двох парохіях, прим. в Плугові. Додатиб, що на одній і другій практиці виходять покривдженими священики евакуовані, що стали переважно буквальними жебраками. Їх то шлють консисторники під боєву лінію в зруйновані і евакуовані села, для них то нема місця по вільних парохіях, бо годі своякови або протеґованому відібрати жерело бічного доходу... Приходить ся хиба на таких консисторників ужити різкого слова Христого: „Фарисеї, лицеміри, гроба побілені!..“

— **Ректорат львівської духовної семинарії** подає до відома П. Богословів, що доповняючі іспити будуть дня 5. грудня рано. До сего дня мають зголосити ся до вписку на універсітет всі богослови першого року епархії львівської і перемиської.

— **Церковний спів.** В Преображенській церкві відспіває в неділю дня 25. с. м. о 10. год. рано міш. хор під управою о. проф. Туркевича: 1) Рудковського: Службу Божу. 2) Концерт Бортнянського: „Всвую прискорбна еси“.

— **З Долини.** Загальні збори „Повітової філії Українського Товариства охорони дітий і опіки над молодіжю в Долині“ відбудуть ся дня 1. грудня с. р. в льокали „Бесіди“. Початок о год. 2 по полудни. Просить ся всіх людий, котрим доля наших сиріт лежить на серцю, о як найчисленійшу участь. — За дотеперішний виділ: Л. О. Редкевич, о. М. Лапа.

— **Як тратять час російські жовніри?** Варшавський „Przegląd Wiecz.“ доносить, що палати й посілостий Józefa hr. Potockiego береже 5.000 російських салдатів із скорострілами проти земельних рухів на Україні. Всякий доступ до палати є заборонений. Кошти удержаня пятьтисячного відділу покриває каса маєтку Потоцького.

— Після урядового донесеня сума нот австро-угорського банку дійшла тепер до 17 міліярдів корон. Із зіставленя виходить, що запотребоване місячне виносить коло 1 міліярда корон.

— **Завішене органу всенімців.** Німецька начальна команда завісила всенімецький орґан „Deutsche Tageszeitung“.

Бібліоґрафія.

„Читаночка для чесних діточок“. Володимир волинський 1917. Заходом Комісаріяту У. С. С. у Вол. вол. Ціна 1 К. Відбитка з Букваря. 39 малюнків і мапа України.

Надаеть ся на святочний дарунок Видана гарно. Види Волині і типи.

Се перша укр. читанка для народних шкіл — остане гарною памяткою діяльности У. С. С. на Волині, а укр. педаґ. літературі цінний набуток. Видавці подбали про оригінальні повістки, віршики та малюнки. I. видане вже на вичерпаню. Хто інтересуеть ся вол. шкільництвом, той купуючи сю читанку певно буде вдоволений

ОПОВІСТКИ.

Неділя, дня 25 падолиста 1917.

Нині: 25 падолиста гр.-кат. Иоана, римо-кат. Катарини.

Завтра: 26. падолиста гр. кат. Івана Зл., римо кат. Конрада.

○ **Наших читачів на провінції** просимо о вибачливість; деякі неточности у висилці часописи є випливом технічних перешкод, які не сила під сю хвилю усунути. Є надія, що на днях всьо управильнить ся.

○ **Товариство українських наукових викладів ім. П. Могили.** Виклад п. дра Івана Раковського на тему „Народ і раса“ відбудеть ся сьогодня, т. є в неділю 25. с. м. о год. пів до 4 після полудня в малій салі Інститугу ім. Лисенка.

○ **Проби в Тов. „Львівський Боян“** відбувають ся кождого вівтірка і четверга точно о год. 7 вечером. Хто не явить ся на слідуючих пробах, не буде міг взяти участи в концерті дня 13. грудня с. р. — Виділ.

○ **Товариство взаїмного кредиту „Дністер“,** реєстроване сговаришене з обмеженою порукою у Львові, подає до відома своїх П. Т. вкладчиків, що з днем 1 січня 1918 знижує відсоткову стопу від вкладок на 3%, з тим, що так як і дотепер цілий рентовий податок мимо установленої ціс. розп. з дня 28. 1916 В. з. п. 280 підвишки, буде оплачувати з власних фондів.

З німецького звідомленя.

З дня 24. падолиста.

Західний фронт:

Фронт пільного маршалка баварського наслідн. престола Рупрехта.

При скріпленій артилерійній діяльности в Фляндрії ішли на переміну взможені огневі филі з супокійним винищуючим стрілянем між зелізними дорогами, що ведуть з Boesinghe до Staden і з Ypern до Roulers. На полудневий захід від Камбре шукав Анґлієць знов рішеня. Остра оновлена борба на фронті від Queant do Banteux розпочала битву. Сильний наступ на Іноу заложив ся перед селом. Moeuvres в кровавих боях боронено завзято проти кількох наступів.

Особливо завзятий був наступ з Bourlon, Fontain і La Folie. За густою филею панцирних тягарових самоходів ішла лава піхоти. Її сила заломила ся о геройську відвагу наших військ і під винищуючим ділане нашої артилерії. Ворога, що при тяжких жертвах зміг коло Bourlon зискати з трудом на терені, відперли протинаступом випробувані війська. Вони викинули його назад з села і ліса Bourlon. В кількох даремних приступах проти Fontaine і ліса La Folle винищував ворог свої сили.

Ті самі війська, що передше в день коло здобутя села показали своє блискуче геройство в офензиві, так само хоробро били ся вчера при дефензиві. Трийцять застрілених панцирних тягарових самоходів перед Fonsaine дають образ про ворожі сили. Сильний огонь тревав також в ночи на кількох відтинках. Наша артилерійна діяльність здержала нічні приступи проти Rumilly і на полудневий захід від Masnieres.

Італійський фронт:

На захід від Брента і між Брента а Піяве зломано італійські наступи.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає

Оголошеня.

Видає і відвічає за ред.: Др. Сидір Голубович. Друкарня А. Гольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19